

Matvælaráðuneytið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Skagaströnd 19. febrúar 2025

Efni: Beiðni um sérreglur vegna úthlutunar byggðakvóta

Sveitarstjórn Skagastrandar samþykkti á fundi sínum þann 18. febrúar sl. að leggja fram tillögu að sérstökum skilyrðum fyrir úthlutun aflaheimilda í byggðarlaginu.

Sjónarmið sveitarstjórnar eru eftirfarandi:

Vegna skiptingu kvóta í tvo flokka:

Við úthlutun byggðakvóta er óskað eftir því að kvótanum verði skipt í tvo flokka. Annars vegar verði úthlutað 4,4 tonnum til báta með hlutdeild í innfjarðarrækjuveiðum á Húnaflóa sem eru gerðir út frá Skagaströnd og hins vegar eftirstöðvum af úthlutuðum byggðakvóta skv. almennum skilyrðum reglugerðarinnar. Ástæðan fyrir því að halda eftir 4,4 tonnum til skiptanna fyrir þá aðila sem stunduðu innfjarðarrækjuveiðar er að bæta þeim þá takmörkuðu leiðréttingu á kvóta sem þeim var veitt þegar innfjarðarrækjuveiðar voru bannaðar. Tonnafjöldinn sem haldið er eftir er ekki umfangsmikill í ljósi þeirra skerðinga sem orðið hafa á úthlutun til Skagastrandar frá síðasta ári. Sveitarstjórn taldi þó mikilvægt að halda eftir einhverju lágmarki enda hefur þessi framkvæmd verið viðhöfð í yfir 10 ár og gæta þarf meðalhófs með tilliti til réttmætra væntinga þeirra aðila sem hafa notið þessara gæða undanfarin ár og áratugi. Tonnafjöldinn sem haldið er eftir tekur mið af því að skerðing á úthlutun á heildaraflamarki til sveitarfélagsins nemur um 68% á milli ára. Í síðustu úthlutun var heildaraflamarkið sem úthlutað var til sveitarfélagsins 170 tonn og haldið eftir 40 tonnum fyrir þá aðila sem áttu hlutdeild í innfjarðarrækjuveiðum í Húnaflóa. Það var um 24% af úthlutun síðasta árs. Var sú tala skert um 68% í samræmi við heildarskerðingu til byggðalagsins í ár og skilar það því 4,4 tonnum sem haldið er eftir fyrir þessa aðila og stendur utan við úthlutun skv. almennum reglum þeirra laga og reglna sem að öðru leyti eiga við.

Vegna hámarksúthlutunar:

Við úthlutun byggðakvóta er óskað eftir því að hámarksúthlutun nemi 12 tonnum á hvern bát, en hámarkið nam 50 tonnum á líðandi fiskveiðiári sem er ígildi heildarúthlutunar til sveitarfélagsins í ár. Sveitarfélagið hefur óskað eftir því að þak verði sett á úthlutanir til skipa sem gera út frá Skagaströnd og eiga rétt á byggðakvóta í meira en 10 ár og hefur þakið verið á bilinu 35-70 tonn en úthlutanir til sveitarfélagsins á bilinu 170-300 tonn. Sveitarstjórn lítur svo á að mikilvægt sé að sem flestir sem gera út frá Skagaströnd fái tækifæri til að veiða byggðakvótann. Með því móti verða til fleiri störf í

sveitarfélaginu auk afleiddra starfa. Byggðakvóti hefur áhrif á afkomu um 80 íbúa á Skagaströnd og verðmæti, þó skert séu, því veruleg bæði bein og afleidd. Sveitarstjórn er umhugað um að vernda þau störf sem fyrir eru á Skagaströnd ásamt því að auka möguleika á fjölgun starfa í kringum útgerð og þjónustu við hana. Að sama skapi er mikilvægt að skerða réttindi stærri útgerðaraðila á Skagaströnd ekki um of, en alla jafna eru bara tvær útgerðir sem gera út á Skagaströnd allt árið og eru með launamenn í vinnu. Ef miðað er við að heildarúthlutun til sveitarfélagsins nemi 55 tonnum í þorskígildum talið þótti hóflegt að setja viðmiðið við 12 tonna hámark á hvern aðila miðað við aflabrogð síðustu misseri þar sem það skerðir að litlu leyti rétt umsvifameiri útgerðaraðila til úthlutunar á byggðakvóta en tryggir þó að potturinn tæmist ekki og úthlutanir til smærri útgerðaraðila séu enn til staðar í einhverjum mæli sem máli skiptir. Með því að setja þak á hámarksúthlutun skerðist réttur einstakra aðila sem eiga rétt á úthlutun byggðakvóta, enda eru sérreglur í eðli sínu þannig að þær skerða alla jafna réttindi einhverra hópa. Hjá því verður ekki komist og því mikilvægt að horft sé til meðalhófs og jafnræðis við setningu reglnanna sem sveitarstjórn telur sig hafa gert í þessu tilviki. Sé ekki sett sérregla sem setur einhverjar skorður á úthlutanir til einstakra aðila, hér með umbeðnu þaki á heildarúthlutun til skipa, þá renna um 35% af öllu úthlutuðu aflamarki almenna byggðakvótans til eins aðila. Sá aðili er ekki með lögheimili á Skagaströnd og stuðlar úthlutun því ekki að þeim grunnmarkmiðum sem byggðakvótanum var ætlað að styðja í þeim sjávarbyggðum sem orðið hafa fyrir samdrætti eða stöðnun í sjávarútvegi – að skapa atvinnu og stuðla að byggðafestu. Mat sveitarstjórnar er þó grundvallað á meðalhófi og byggir á málefnalegum og staðbundnum forsendum án þess að skerða réttindi einstakra aðila um of og telur sveitarstjórn beiðni um framangreinda sérreglu því forsvaranlega og í samræmi við þær reglur sem áður hafa verið samþykktar af ráðuneytinu. Hefur sveitarstjórn eftir fremsta megni reynt að aðlaga beiðni sína um sérreglur að þeim samdrætti sem orðið hefur á heildarráðstöfunar til byggðarlaga í ár. Ljóst er að byggðakvótinn er orðinn mjög útbýnntur, en á Skagaströnd eiga 23 bátar tilkall til úthlutunar í þetta skiptið, en hvergi annar staðar á landinu eru jafn margir aðilar sem sækjast í þessi gæði.

Undanþága frá vinnsluskyldu

Forsendur þess að sveitarstjórn fer fram á að vinnsluskyldu verði aflétt eru þær að ekki er rekin fiskvinnsla í sveitarfélaginu sem getur tekið við þeim fiski sem útgerðir veiða og landað er í Skagastrandarhöfn. Ekki hefur náðst samkomulag við fiskvinnslufyrirtæki um uppsetningu á vinnslu á Skagaströnd. Fiskmarkaður Íslands rekur hins vegar öflugan fiskmarkað í sveitarfélaginu og er öllum afla landað beint á markað.

Útgerðir á Skagaströnd geta því ekki orðið hæfar til að fá úthlutaðan byggðakvóta nema vinnsluskyldunni verði aflétt. Engu að síður er skýrt að löndun aflans er bundin við byggðarlagið og er það skilyrði ófrávíkjanlegt með öllu.

Niðurlag

Að öllu framangreindu sögðu vill sveitarstjórn áréttta þá skoðun sína að núverandi fyrirkomulag á almennum úthlutunarreglum til byggðarlaga og skipa leiðir til þess að í tilviki Skagastrandar þjónar almenni byggðakvótinn tæplega tilgangi sínum lengur sé horft til skerðinga á heildar aflamagni og samspili þeirra úreltu úthlutunarreglna sem um málið gilda. Úthlutun á aflamagni til þeirra aðila sem eiga rétt er óveruleg í tilviki margra aðila á Skagaströnd í ár. Á sama tíma leiðir kerfið af sér í einhverjum tilfellum að

SVEITARFÉLAGIÐ SKAGASTRÖND

Túnbraut 1-3 545 Skagaströnd

afkastamikil skip sem staðsett eru í stærri byggðalögum á sterkum atvinnusóknarsvæðum njóta hlutfallslega umtalsvert veglegri úthlutunar og byggðakvótinn þjónar tilgangi sínum ekki heldur í þeim tilvikum. Sérteki byggðakvótinn er betur til þess fallinn. Gera þarf veigamiklar breytingar á úthlutunarkerfi almenns byggðakvóta sem tekur mið af raunstöðu hvers byggðalags sem er undir á hverjum tíma eigi hann að þjóna upprunalegum tilgangi sínum.

Alexandra Jóhannesdóttir
Sveitarstjóri

Undirritunarsíða

Alexandra Jóhannesdóttir